

Ett genus, en sexualitet, en nation

En diskursanalys utifrån ett feministiskt perspektiv av
Sverigedemokraternas nationalistiska budskap

Ina Knoblock
Janja Raguž

Abstract

Denna uppsats är en kritisk diskursanalys av Sverigedemokraterna, ett uttalat nationalistiskt och invandringskritiskt parti. Syftet med vår studie är att granska Sverigedemokraternas nationalistiska budskap utifrån ett feministiskt perspektiv. Fokus ligger på ett samspel mellan genus, sexualitet och nation. Studiens material består av politiska program och artiklar från partitidningen Sd-kuriren. Under steget in på den politiska arenan, har Sverigedemokraterna kommit att använda en allt mer ”rumsren” retorik. Denna analys visar emellertid att partiet konstruerar ojämlika maktrelationer vad gäller nation och etnicitet, genus och sexualitet. Den etniskt svenske heterosexuelle mannen konstrueras som den icke ifrågasatta normen mot vilken andra individer och grupper, som invandrare, hbt-personer och kvinnor, definieras. Han befinner sig även i den mest privilegierade positionen i Sverigedemokraternas diskurs. Således figurerar ett genus, en sexualitet och en bild av nationen som en överordnad norm.

Nyckelord: den Andra, diskurs, etnicitet, genus, hbt, nation, nationalism, sexualitet, Sverigedemokraterna

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	1
1.1	SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING.....	1
1.2	METOD OCH MATERIAL	2
1.2.1	Kritisk diskursanalys	2
1.2.2	Material och urval	3
1.3	SVERIGEDEMOKRATERNA: EN HISTORISK BAKGRUND.....	4
2	TEORI	7
2.1	ETT TEORETISKT RAMVERK	7
2.2	GENUS, SEXUALITET OCH NATION: ETT SAMSPEL.....	9
3	ANALYS	11
3.1	FAMILJEN	11
3.1.1	Den traditionella kärnfamiljen och könens olika roller.....	12
3.1.2	Äktenskap och sexualitet	14
3.1.3	Barnafödande, abort och adoption	18
3.2	ANDRA KULTURER OCH JÄMSTÄLLDHET	20
3.2.1	Patriarkala invandrare.....	20
3.2.2	Främlingen och sexuellt våld	23
4	AVSLUTNING	26
5	REFERENSER	28

1 Inledning

Sverigedemokraterna (Sd) är ett svenskt politiskt parti, grundat 1988. Partiet har sin bakgrund i Sverigepartiet och organisationen Bevara Sverige Svenskt (BSS). Sverigedemokraterna är ett uttalat nationalistiskt parti och vill begränsa invandringen till Sverige. I valet 2006 fick Sd 2,93 % av rösterna, mer än en fördubbling från valet år 2002 (www.val.se).

Under senare år har partiet markerat avstånd från sina nationalsocialistiska rötter. Vissa av Sd:s mer kontroversiella åsikter har klätts i en annan språkdräkt eller så står de inte längre att finna i partiets publikationer. Partiet strävar efter att ta steget in på den etablerade politiska arenan, vilket de delvis har lyckats med. Andra etablerade politiska aktörer känner att det är mer påkallat att debattera med Sverigedemokraterna idag. Debatten har beskrivits som problematisk att ta, vilket delvis förklaras med svårigheten att få grepp om partiets ståndpunkter. Vi upplever därför att det finns ett behov att undersöka Sverigedemokraterna för att göra klarare det indirekta budskap som partiet försöker få genomslag för.

Sverigedemokraterna har främst fått uppmärksamhet för sin nationalistiska agenda. Partiets politik innefattar dock även en rad andra frågor som inte har blivit föremål för en lika omfattande diskussion. Till exempel förespråkar Sd en konservativ familjepolitik där kärnfamiljen framhålls som ideal. Partiet är också starkt kritiska till hbt-personers (homo-, bisexuella och transpersoners) rättigheter. Vissa sociala frågor kopplas samman med det nationalistiska budskapet. Exempelvis har tidningen Sd-kuriren publicerat en lång rad artiklar som behandlar våldtäkter, vilka fokuserar på att förövarna är av annan etnisk bakgrund än svensk. Enligt vår förförståelse bedriver Sverigedemokraterna av idag en politik som i likhet med politiken företrädd av gårdagens parti konstruerar ojämlika maktförhållanden, vad gäller nation och etnicitet men också genus och sexualitet. En undersökning av Sverigedemokraternas tror vi är givande utifrån ett feministiskt perspektiv då det kan belysa relevanta och delvis andra aspekter av deras budskap. Att vi inte funnit tidigare forskning kring partiet utifrån detta perspektiv är ytterligare ett motiv för denna studie.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med denna uppsats är att granska Sverigedemokraternas nationalistiska budskap utifrån ett feministiskt perspektiv. Närmare bestämt inspireras vi av ett intersektionellt teoretiskt perspektiv, vilket innebär att fokus ligger på ett samspel mellan analytiska kategorier, här genus, sexualitet, etnicitet och nation. Vår studie kan placeras inom den hermeneutiska forskningstraditionen. Den syftar till att

bidra med förståelse kring ämnet, men motsvarar inte en helhetsbild av Sverigedemokraternas diskurs i dessa frågor. Studien begränsas till perioden år 2006 och år 2007, då syftet är att fokusera på det nutida Sverigedemokraterna. Vår frågeställning är:

- På vilket sätt samspelar Sverigedemokraternas nationalistiska diskurs med konstruktioner av genus och sexualitet?

1.2 Metod och material

Vi använder oss av kritisk diskursanalys som metod. I underkapitlet kritisk diskursanalys beskrivs denna metod. I underkapitlet material och urval diskuteras insamling av vårt material bestående av Sverigedemokraternas princip- och handlingsprogram samt artiklar från nättidningen Sd-kuriren.

1.2.1 Kritisk diskursanalys

Inom kritisk diskursanalys anses sociala och kulturella processer ha en delvis lingvistisk diskursiv karaktär. Syftet med den kritiska diskursanalysen är att visa på denna lingvistiska diskursiva dimension hos sociala och kulturella fenomen och processer. Föremål för forskning med denna metod har ofta varit rasism, nationalism och identitet (Winther Jørgensen & Phillips 2000: 67), vilka är begrepp som också är centrala i vår analys. Norman Fairclough, professor i lingvistisk och en av grundarna till kritisk diskursanalys, menar att diskurs, användandet av språk i tal och skrift, är att förstå som en form av social praktik. Det som sägs eller skrivs befinner sig i en dialektisk relation till sociala strukturer, institutioner och olika händelser. Diskurser är därmed att förstå som både socialt konstituerande och socialt konstituerade. Med andra ord konstruerar diskurser den sociala verkligheten samtidigt som de formas av och uttrycker aspekter av denna verklighet (Bergström & Boréus 2005: 307f).

Vissa frågor kan inte besvaras med enbart diskursanalys utan det är nödvändigt att relatera till annan relevant teori som belyser den aktuella sociala praktiken. Genom att analysera förhållandet mellan diskursiv och social praktik kan forskaren dra slutsatser som ger forskningsprojektet en politisk och kritisk prägel. Exempel på teori som används i relation till kritisk diskursanalys är sociologisk teori och kulturteori (Winther Jørgensen & Phillips 2000: 90). Vi har valt att relatera till feministisk teori angående samspelet mellan genus, sexualitet, nation och etnicitet då vi finner dessa teoretiska perspektiv passande för vårt syfte.

Att betrakta diskurser som en del av social praktik innebär att relatera till vidare strukturer av ideologi och makt. Fairclough menar att diskurser konstruerar sociala identiteter och vidmakthåller befintliga sociala relationer samt bidrar till att upprätthålla rådande maktstrukturer (Bergström & Boréus 2005: 321f). Mer

konkret menar företrädare för kritisk diskursanalys att diskursiva praktiker bidrar till att skapa och reproducera ojämlika maktförhållanden mellan sociala grupper, till exempel mellan sociala klasser, mellan kvinnor och män, mellan etniska minoriteter och majoriteten. Dessa effekter betraktas som ideologiska effekter (Winther Jørgensen & Phillips 2000: 69). Företrädare för kritisk diskursanalys framhåller ofta anknytningen till en samhällskritisk tradition. En ambition att genom forskningen verka för sociala och politiska förändringar återfinns inom denna inriktning. Exempelvis kan kritisk diskursanalys betraktas som ett instrument vars syfte är att avslöja dolda maktstrukturer och bidra till mer jämlika maktförhållanden. Forskare inom kritisk diskursanalys uppfattar sig oftast inte som politiskt neutrala utan ställer sig på de undertryckta samhällsgruppernas sida (Bergström & Boréus 2005: 321f, Winther Jørgensen & Phillips 2000: 69f).

Vårt val av ett feministiskt teoretiskt perspektiv och kritisk diskursanalys som metod för vår undersökning innebär att vi själva positionerar oss i en kritisk samhällsvetenskaplig tradition. Vi syftar till att belysa och granska diskurser kring genus, sexualitet, nation och etnicitet i Sverigedemokraternas budskap. Därmed vill vi problematisera en nationalistisk diskursiv social praktik utifrån ett feministiskt perspektiv. Vi är medvetna om att vår positionering såväl som våra erfarenheter påverkar de frågor vi ställer och de val vi gör vad gäller material och hur vi behandlar detta. I slutändan påverkar detta också vad vi kommer fram till. Dock, trots att många fler aspekter kan behandlas än de vi kommer att ta upp, menar vi, i likhet med professor i Gender and Ethnic Studies Nira Yuval-Davis, att ofullständig kunskap inte är att likställa med ogiltig kunskap (Yuval-Davis 2006:1). Vi hoppas därför kunna bidra till ökad förståelse kring vårt ämne.

1.2.2 Material och urval

Vårt material består dels av texter från Sverigedemokraternas hemsida dels av artiklar publicerade av partiorganet Sd-kuriren.

Utifrån Sverigedemokraternas hemsida har vi valt att fokusera på Sverigedemokraternas princip- och handlingsprogram, bägge antagna mellan 2002 och 2005. Principprogrammet består av kortare beskrivningar av partiets politiska grundprinciper, vilka exempelvis är den nationalistiska principen, familjen, hembygden och fäderneslandet. Handlingsprogrammet är mer utförligt och uppdelat i större sakpolitiska frågor såsom befolkningspolitik, familjepolitik och arbetsmarknadspolitik.

Ytterligare material utgörs av inrikes- och utrikesartiklar från det nätbaserade partiorganet Sd-kuriren. Eftersom Sd-kuriren är ett partiorgan med en direkt länk från partiets hemsida finner vi det motiverat att knyta informationen från Sd-kuriren till partiet. Sd-kuriren har funnits på nätet sedan år 2000 och utvecklats under 2000-talet. Arbetet med tidningen sker ideellt och tidningen uppdateras dagligen. Artiklarna är i ett flertal fall undertecknade redaktion men det förekommer också enskilda artikelförfattare. I redaktionen ingår Björn Söder och David Lång. Chefredaktör och ansvarig utgivare är Rikard Jomshof. Sedan år 2005 finns tidningen även tillgänglig i tabloidformat och utkommer en gång i

månaden i en upplaga på 28.000 exemplar. Vårt material är dock endast taget från nättidningen.

Eftersom vi är intresserade av det nutida Sverigedemokraternas budskap har vi gjort en tidsmässig avgränsning genom att enbart titta på artiklar från år 2006 och år 2007. Därefter har vi gått igenom alla inrikes- och utrikesartiklar och valt ut dem som vi fann relevanta för vårt ämne. De artiklar som vi har funnit relevanta är de som på något sätt berör genus, sexualitet samt samspelet genus och/eller sexualitet med etnicitet. Vi har inte sållat bland dessa artiklar utan tittat närmare på allihopa. Vissa artiklar lyfts emellertid inte explicit upp i analysen. Detta för att de har ett budskap som går i linje med andra artiklar som vi diskuterar. Till exempel handlar en mycket stor del av artiklarna om våldtäkt utförd av utländska män och de citat vi har valt speglar ett representativt urval av dessa. Vi har valt att inte titta närmare på artiklar som endast fokuserar på etnicitet, både för att det skulle innebära ett ohanterbart stort material och för att det går utanför ramen för uppsatsens syfte.

Princip- och handlingsprogrammet är Sverigedemokraternas officiella presentation av partiets politik. De ger en översiktlig bild av partiets budskap. Artiklarna i Sd-kuriren, å andra sidan, är mer explicita och mindre tillrättalagda både vad gäller val av ämnen och av retorik. Genom att spegla presentationen på hemsidan i artiklarna erhålls en tydligare bild av vad partiet står för.

1.3 Sverigedemokraterna: en historisk bakgrund

Sverigedemokraterna är ett uttalat nationalistiskt svenskt politiskt parti med en bakgrund i en bredare nationalistisk aktivism som kan räknas flera årtionden tillbaka. Idag görs en tydlig åtskillnad mellan de olika nationalistiska grupperna, till skillnad från exempelvis 30- talet då fascister, nazister och rasideologer medräknades i samma rörelse. Efter andra världskrigets slut har skiljelinjen mellan den demokratiskt inriktade nationalismen och den extrema rasistiska subkulturen blivit alltmer tydlig (Lipponen 2004:63).

Detta är en allmänt uppfattad skiljelinje som också till viss del kan avspegla sig i Sverigedemokraternas utveckling som politiskt parti. Från det att ha bildats under namnet Sverigepartiet genom ett samgående av den invandrarkritiska organisationen Bevara Sverige svenskt (BSS) och det likasinnade, men betydligt mindre uppmärksammade, Framtidspartiet år 1986 för att två år senare byta namn till Sverigedemokraterna och börja om på ny kula. Det var kärnan av aktivisterna i BSS-fraktionen som samlades i hopp om att övervinna det oöverskådliga kaos som hade präglat partiapparaten under dessa två år (Larsson & Ekman 2001:108). Framförallt politiskt sett hade partiet misslyckats med den främsta ambitionen, att värna om den svenska nationen. Partiet bildades i första hand som ett intresseparti för svenskar, med det enade motståndet mot den förda invandringpolitiken, för att senare utvecklas till ett värdeorienterat parti med begreppen nation, familj och hembygd i centrum (Sverigedemokraternas principprogram).

Naziststämpeln som har följt Sverigedemokraterna sedan start, och som de på senare år starkt strävar efter att bli av med, uppstod inte helt obefogat redan då partiet grundades och då den nya styrelsen till stor del bestod av aktivister från nazistiska organisationer där främst partiets förste ledare, Anders Klarström, hade klart tydliga nazistiska kopplingar. Efter ett antal år och ett antal skandalfyllda kampanjer och inbördes konflikter i partiet återstod en styrelse av elva personer, varav nästan hälften var dömda för brott och hade starka kopplingar till nazismen (Larsson & Ekman 2001:125ff, 147). Detta blev en ohållbar grund att stå på och ett behov av ett mera strukturerat och organiserat ledarskap växte sig allt starkare. Så kom turen till Mikael Jansson, som tog över som partiledare 1995 efter att ha hoppat av Centerpartiet. Hans första och kanske största insats för partiets räkning var att göra sig av med alla yttre symboler och kopplingar till nazismen (Larsson & Ekman 2001:163ff).

Denna strävan efter att undkomma det förflutna och istället sikta in sig på en framtida respektabilitet har efter de senaste två valen visat sig lyckad. I valet år 2002 blev Sverigedemokraterna till mångas förvåning det största utomparlamentariska partiet i Sverige (Lipponen 2004: 64) för att sedan, redan vid nästa val år 2006, ha fått ett fördubblat förtroende, som väljarunderstödet på 2,93% kan intyga om (www.val.se). Denna expansionsartade framgång har lett till att paralleller snabbt kan dras till andra, små nationalistiska partiers framväxt runtom i Europa. Ett exempel är Le Pens Front National i Frankrike, som började ytterst oansenligt men som senare växte sig allt starkare och som i det senaste franska presidentvalet (2007) satte Le Pen på en fjärde plats. Ett annat exempel är Vlaams Blok i Belgien som idag heter Vlaams Belang efter en upplösning av det ursprungliga partiet sedan det förklarats som rasistiskt av Belgiens högsta domstol.

De nyss nämnda partierna och med dem ett flertal andra som har en någorlunda liknande ideologi eller nära samarbete, anser sig eller anses vara högerorienterade. Hit räknas Sverigedemokraterna. Men denna typ av fackindelning tar de starkt avstånd ifrån och på deras hemsida kan man läsa att placeringen på den klassiska vänster-högerskalan inte är relevant eftersom, som partiet själva uttrycker det, är det främsta syftet är att kombinera principen om grundläggande social rättvisa med traditionella värdekonserverna idéer (Sverigedemokraternas principprogram). Även ”önskan om ett demokratiskt styrelseskick” beskrivs utgöra en av de mest grundläggande principerna i partiets ideologi (Sverigedemokraternas principprogram), som är en öppet riktad kritik mot de andra, mer etablerade partierna som istället skulle stå för en odemokratisk politik, vilket bara det bekräftar benämningen missnöjesparti. År 2001 inledde Sverigedemokraterna en artikelserie där vitt skilda grupper och myndigheter framhålls som hot mot den svenska demokratin. Denna artikelserie resulterade i en alfabetiskt lista över bland annat partier, organisationer och myndigheter som utgjorde det Sverigedemokraterna kallade för ”hotet” mot demokratin. Värt att nämna är att alla parlamentsvalda partier i Sverige är listade (Larsson & Ekman 2001:241ff).

Sverigedemokraternas nuvarande partiledare (2005-) heter Jimmie Åkesson och har varit en fortsatt drivande kraft i partiets strävan efter att bli alltmer

rumsrent. Vissa av Sverigedemokraternas mer kontroversiella åsikter har klätts i en annan språkdräkt eller så står de inte längre att finna i partiets publikationer. Som Larsson och Ekman inledningsvis beskriver så är det förvirrande att skapa sig en uppfattning om partiets karaktär genom att enbart läsa de senaste årens partiprogram (Larsson & Ekman 2001:27).

2 Teori

Teoridelen är uppdelad i två delar. I den första delen, Ett teoretiskt ramverk, förklaras för uppsatsen centrala teoretiska fenomen och begrepp. I den andra delen görs nedslag i samspelet mellan genus, sexualitet och nation.

2.1 Ett teoretiskt ramverk

Uppsatsens syfte är att analysera Sverigedemokraternas nationalistiska diskurs utifrån ett feministiskt perspektiv. Feministisk forskning inrymmer en bredd av teoretiska inriktningar och perspektiv. Vi inspireras dock specifikt av ett intersektionellt teoretiskt perspektiv, vilket har uppstått i ett försök att överskrida en överfokusering på könsrelationer och en underfokusering på andra sociala relationer inom feministisk forskning. Intersektionalitet innebär att fokus ligger på *samspelet* mellan föreställningar och praktiker som härrör ur analytiska kategorier som till exempel genus och etnicitet. Vidare betonas att den sociala strukturens maktrelationer sätter ramar för individers och grupperns möjligheter och begränsningar (de los Reyes & Mulinari 2005). Centrala begrepp och fenomen i vår analys är genus, sexualitet, etnicitet, nation och nationalism. Nedan följer en diskussion av dessa för att underlätta läsarens förståelse av vårt resonemang. Vårt grundläggande teoretiska antagande är socialkonstruktivistiskt vilket innebär att vi ser ovannämnda begrepp och fenomen som socialt förmedlade och historiskt föränderliga.

En central fråga i debatten om kön har varit huruvida skillnader mellan kvinnor och män är biologiskt bestämda eller socialt konstruerade. Med en essentialistisk syn anses det finnas naturliga skillnader mellan kvinnor och män. Dessa skillnader härleds ytterst ur den kvinnliga och manliga kroppen. Essentialistiska tankar har använts för att rättfärdiga och legitimera förtryckande föreställningar och praktiker i relation till kön. Det grundläggande argumentet är att ifall kvinnans samhälleliga underordning har sin grund i biologiska skillnader mellan könen så kan den inte undvikas eller förändras (Gemzöe 2003: 49f, 108). Med en socialkonstruktivistisk syn på kön betraktas kön som en historiskt skapad social konstruktion vilket innebär att en essentialistisk syn på kön ifrågasätts. Ofta används begreppet genus i betydelsen ”det socialt skapade könet”. Vad som betraktas som kvinnligt eller manligt anses inte biologiskt givet, utan som en diskurs som definierar olika sociala subjekt utifrån uppfattningar om biologisk skillnad. Detta ger upphov till materiella, sociala och kulturella konsekvenser (Yuval-Davis 2006: 8f).

Genus är tätt sammankopplat med föreställningar och praktiker i relation sexualitet, vilket inom det feministiska forskningsfältet främst studeras inom queerteori. Denna teoretiska strömning ifrågasätter sexuella definitioner och betraktar sexualiteter som socialt, historiskt och geografiskt konstruerade. Därmed tillbakavisas förekomsten av någon ”naturlig” sexualitet. Genom att belysa och kritisera heteronormativitet problematiseras heterosexualitetens plats som överordnad sexuell praktik (Rosenberg 2002: 63). Heteronormativitet kan enkelt definieras som antagandet att alla är heterosexuella och det naturliga sättet att leva är heterosexuellt. Enligt Tiina Rosenberg, professor i genusvetenskap, vilar detta antagande ytterst på en ”binär könsuppfattning och en hegemonisk heterosexuell norm” (Rosenberg 2002: 100). Heteronormativitetens två bärande principer är dels uteslutning av avvikelser ur normen genom uppdelning i kategorierna vi och dem dels assimilering i normen (Rosenberg 2002: 102).

En essentialistisk syn på etnicitet, förutsätter objektiva kriterier för en människas etniska tillhörighet såsom språk, religion och traditioner. Utifrån ett socialkonstruktivistiskt perspektiv betraktas etnicitet emellertid inte som en given kategori utan bör betraktas som både subjektiv och föränderlig (Engelbrekt 2006: 378ff).

Nationalism kan definieras som ”en uppsättning kollektiva anspråk om kulturellt, rättsligt men framförallt politiskt oberoende, å den egna nationella gemenskapens vägnar.” (Engelbrekt 2006: 376). Företrädare för en objektivt definierad form av nationalism menar att den nationella gemenskapen är baserad på objektiva kriterier, till exempel språk och religion. En specifik form av objektiv nationalism är etnonationalism (Engelbrekt 2006: 379). Etnonationalism bygger ofta på en föreställning om ett gemensamt ursprung, samt förhoppningar om en delad framtid. Det gemensamma historiska arvet och nationella symboler som språk, religion och traditioner brukar framhållas. Ofta samspekar denna form av nationalism med nationalstaten som ideal, vilket innebär en föreställning om att varje folk bör realisera sin inneboende karaktär inom ramen för ett eget territorium (Engelbrekt 2006: 377). Med socialkonstruktivistisk syn på nationen ses nationen snarare som en föreställd gemenskap som inte bygger på sociala relationer i traditionell mening utan på en projicering av släktskap på mytisk grund (Engelbrekt 2006: 386).

Den essentialistiska synen på etnicitet såväl som etnonationalistiska projekt ligger nära ett rasistiskt tänkande. Utifrån en objektivt definierad nationalism är det svårt att ifrågasätta den nationella gemenskapens gränser. Detta har använts inom olika nationalistiska projekt för att uppta och utestänga individer och grupper i nationen. Stefan Jonsson, författare till ”Rasism och nyrasism i Sverige 1993-2003” (2004) menar rasismens grundläggande drag är en mekanism för utestängning eller upptagning i samhällssystemet. Han påpekar att doktrinen om skilda raser idag i stor utsträckning har ersatts av en pseudobiologisk idé om kulturer som naturliga och statiska enheter. Denna idé har, enligt Jonsson, kommit att legitimera rasismens utestängningsmekanism lika effektivt som en föreställning om biologiska raser (Jonsson 2004: 53f). En central del i dessa processer av inkludering och exkludering spelar föreställningen om ’den Andre’, det vill säga att individer och grupper konstrueras som ”främmande” och/eller

som ett hot gentemot den nationella gemenskapen. När den Andre exkluderas och/eller exploateras är det, enligt Nira Yuval-Davis, att betrakta som en rasistisk akt. (Yuval-Davis 2006: 46ff).

Slutligen vill vi kort beröra den analytiska kategorin klass. I denna uppsats behandlas klass endast då den samspelar med både genus och/eller sexualitet och etnicitet och/eller nation men inte då den samspelar med någon av de analytiska kategorierna allena. Detta görs främst av avgränsningsskäl. Klass förstås här som social skiktning och statusskillnad mellan sociala grupper, vilkas ursprung står att finna i människors tillgång till ekonomiskt kapital, ägande av egendom och sysselsättning för försörjning (Hylland Eriksen 1993: 15f).

2.2 Genus, sexualitet och nation: ett samspel

I likhet med Nira Yuval-Davis är ett av våra huvudargument att konstruktionen av nationen innefattar föreställningar om kvinnlighet, manlighet och sexualitet. Genus- och sexualitetsaspekterna är, enligt vår uppfattning, därför av betydelse för en förståelse av nationalistiska projekt (Yuval-Davis 2006:1). Vi kommer här att göra nedslag i forskning angående detta samspel vad gäller reproduktion, kultur och jämställdhet.

Nationalistiska projekt konstruerade kring en uppfattning om folkets gemensamma härkomst eller delat blod/delade gener ('ras') tenderar att konstruera de mest utestängande och homogena visionerna av nationen. Inom dessa har diskussionen om kvinnors reproduktiva rättigheter ofta knutits till dem som medlemmar av olika nationella kollektiv. Kvinnor i fertil ålder har uppmanats till, mutats eller tvingats till att skaffa fler eller färre barn i linje med intressen artikulerade inom olika nationalistiska projekt (Yuval-Davis 2006: 22). Ett exempel är en diskurs som Yuval-Davis benämner "people as power". Inom denna diskurs anses det ligga i det nationella intresset att upprätthålla och utöka den egna nationens befolkning, vilket innebär att nationens medlemmar uppmuntras till att skaffa fler barn (samt även att inte begränsa barnafödandet) (Yuval-Davis 2006: 22). Exempelvis har frågan om abort, i den feministiska rörelsen ofta sedd som en central reproduktiv rättighet, förts upp på den nationalistiska agendan på olika håll i världen (Mayer 2000: 8).

Inom andra nationalistiska projekt står den kulturella dimensionen tydligare i fokus. Det symboliska arvet tillhandahållet av språk och/eller religion och/eller andra seder eller traditioner konstrueras som nationens 'essens' och avskiljare gentemot andra nationer. Konstruktioner av manlighet, kvinnlighet och sexualitet spelar en central roll i denna sociala reproduktion av kulturer och differentieringsprocess mellan 'vi' och 'dem'. Ett exempel är när en viss form av genus-, familjerelationer och organisation av hemmet betraktas som för kulturen givna levnadssätt som bör föras över från en generation till en annan. De får därmed rollen av byggstenar i en naturaliserad världssyn (Yuval-Davis 2006: 23, 39ff). Genuspraktiker även användas som en form av spelbricka vid förekomsten av kulturellt relaterade motsättningar, vilket påverkar kvinnor och män på olika

sätt. Ofta ligger ett starkare fokus på föreställningar och traditioner angående kvinnor och kvinnlighet, vilka kan få rollen av kulturens symboliska gränsväktare eller kulturella upprätthållare. I detta sammanhang är frågan om kvinnlig emancipation central, till exempel uttryckt i olika diskussioner angående kvinnors rösträtt, utbildning eller bruk av slöja (Yuval-Davis 2006: 23).

En relaterad företeelse är när den egna kulturen konstrueras som jämställd och modern medan andra kulturer konstrueras som ojämslällda och omoderna. Ett exempel är föreställningen att invandrarkulturer bygger på patriarkala värderingar medan svensk kultur bygger på jämställdhet mellan kvinnor och män (Reimers 2005: 143). Kvinnor identifierade med andra kulturella gemenskaper kan också komma att betraktas som offer för sin egen kultur och dess män vilka följaktligen konstrueras som förtryckare eller förövare. Detta kan användas för att legitimera ett ingripande från en annan kultur (Loomba 2005: 159, 169).

Vidare finns föreställningen om att nationens kvinnor symboliserar eller 'förkroppsligar' nationen. Detta får till följd att en attack på nationens kvinnliga medlemmar tolkas som en symbolisk attack på själva nationen. Inom denna föreställning åläggs nationens män att skydda och försvara kvinnorna, i slutändan i syfte att försvara nationen. En rasistisk stereotyp nära besläktad med detta fenomen är föreställningen om den manlige främlingen som hotar, antastar och till och med våldtar nationens kvinnor, vars ära måste försvaras av nationens män (Yuval-Davis 2006: 51).

3 Analys

Analysen är uppdelad i två huvuddelar: Familjen och Andra kulturer och jämställdhet. I den första delen analyseras Sverigedemokraternas diskurs som vi relaterar till familjens sfär. Här diskuterar vi Sverigedemokraternas syn på kärnfamiljen, köns roller, äktenskapet, sexualitet samt barnafödande, abort och adoption. I underkapitlet kallat Andra kulturer och jämställdhet analyserar vi Sverigedemokraternas budskap angående invandrare och jämställdhet. Vi diskuterar deras bild av invandrades patriarkala kultur samt deras sammankoppling av utländska män och sexuellt våld.

3.1 Familjen

Föreställningen om att det finns för kulturen givna levnadssätt som förs vidare inom familjen är vanligt förekommande inom nationalistiska projekt (Yuval-Davis 2006: 23, 39ff). Framförallt två kopplingar kan vara relevanta att hålla i åtanke vad gäller Sverigedemokraternas budskap om svenska levnadssätt angående genus, sexualitet och familj: folkhemmet och lutherdomen.

Sökandet efter den idylliserade historiebilden av ”folkhemmet” som gott och rättvist på grund av det dåvarande etniskt homogena samhället är en grundtes i Sverigedemokraternas politik. Den utgör en grund för ett flertal andra principer som partiet för fram: den nationella hembygden med ett folk, en stat och en kultur, familjen, köns olikhet och social rättvisa för de som tillhör denna gemenskap (Ekström von Essen 2006: 42f).

Vidare identifierar och legitimerar Sverigedemokraterna svenska levnadssätt genom att sammankoppla den svenska nationella kulturen med en specifik form av lutherdom. De var starkt kritiska till separationen mellan kyrka och stat och kritiserar idag den svenska kyrkan som de menar har blivit alltför vänsterorienterad och liberal. Genom partifraktionens Fädernas kyrka förs istället en ålderdomligt präglad form av kristendom fram. Inom denna understryks framförallt vikten av den lutherska moralen som innefattar såväl synen på rätt och fel som inställningen till arbete och familjeliv. I programmet för Fädernas kyrka innefattas till exempel inga andra familjekonstellationer eller könsidentiteter än de ”traditionella”. Genom att återropa lutherdomen som en vägvisare vad gäller exempelvis inställningar till kön, sexualitet och familj använder Sverigedemokraterna kyrkan och den kristna tron som en moralinstitution. På så sätt understöds en värdekonserverativ hållning i dessa frågor (Ekström von Essen 2006: 27f, Lipponen 2004: 90ff).

Familjen är ett av Sverigedemokraternas mest centrala begrepp. Partiets handlingsprogram deklarerar att "[m]ed tiden har ett värdeorienterat parti växt fram, där begrepp som familjen, hembygden och nationen blivit centrala" (Sverigedemokraternas handlingsprogram). Dessa tre begrepp är nära sammankopplade och framställs som ömsesidigt reproducerande i den diskurs som framträder i Sverigedemokraternas texter.

Familjen är samhällets innersta kärna och själva förutsättningen för den mänskliga fortplantningen, vilken överallt utgör grunden för respektive nations fortlevnad [...] Familjen är kulturförmedlande och fostrande. (Sverigedemokraternas principprogram).

Som citatet pekar på betraktas familjen som en förutsättning för nationen. I familjen reproduceras nationens befolkning samt kulturens och de nationella gemenskapens värden och traditioner. Därför ses familjenheten som nationens grundläggande kärna och betraktas som en förutsättning för nationens fortlevnad. I Sverigedemokraternas principprogram står det också att det kan ta flera generationer att helt uppgå i en nation. Vi tolkar det som att partiet menar att det kan ta lång tid att omfamna dessa kulturella och nationella värden och traditioner och därmed bli en fullvärdig medlem av nationen.

3.1.1 Den traditionella kärnfamiljen och köns olika roller

Det levnadssätt som starkast framhålls i Sverigedemokraternas diskurs vad gäller familjen är vad de kallar den traditionella kärnfamiljen. I handlingsprogrammet fastslås att "den traditionella kärnfamiljen är en djupt rotad och naturlig gemenskap som inte kan ersättas av några konstruerade kollektiv." (Sverigedemokraternas handlingsprogram). Kärnfamiljen beskrivs som den goda familjen och utgörs enligt Sverigedemokraterna av en man, en kvinna och deras barn. Den ses som en bas för en positiv samhällsutveckling och dess existens betraktas som nödvändig för harmoniska samhällsförhållanden. Därför anser Sverigedemokraterna att ingen uppgift är viktigare än att värna och stärka denna (Sverigedemokraternas handlingsprogram).

Parallellt med att Sverigedemokraterna essentialiserar denna form av familjerelation essentialiseras också en viss form av genusrelation. Denna genuspraktik bygger på en skillnads- och kompletteringslogik vad gäller män och kvinnor och deras uppgifter. Som citatet visar nedan riktar Sverigedemokraterna även kritik mot den förändring de ser i mäns och kvinnors roller och relationerna dem emellan.

Män och kvinnor är inte skapade likadana och kan därför i olika sammanhang ta olika utgångspunkter och göra olika saker på olika sätt. Män och kvinnor kompletterar varandra [...] Föräldrar som väljer att stanna hemma med sina barn diskrimineras av ideologiska skäl i förhållande till andra barnomsorgsalternativ, staten har i allt högre utsträckning kommit att överta föräldrarnas fostrande och vårdande roll och överdriven individualism och hedonism har lett till ett minskat ansvarstagande och en ökad ombytlighet i förhållandet mellan män och

kvinnor, vilket skapat otrygghet och rotlöshet för många av våra barn. Detta är en utveckling som Sverigedemokraterna vill motverka. (Sverigedemokraternas handlingsprogram).

I ovanstående citat görs skillnad mellan kvinnor och män, vilket förklaras biologiskt: de är inte skapade likadana. Bokstavligen uttrycker citatet att detta innebär att män och kvinnor *kan* göra olika saker på olika sätt. Dock, i relation till Sverigedemokraternas övriga politiska diskurs anser vi att de har ett starkare normativt ställningstagande i denna fråga än citatet antyder.

Skillnads- och kompletteringslogiken ligger i grunden för policier på familjepolitikens område, som Sverigedemokraterna menar syftar till att dels motverka hot mot kärnfamiljen dels ge familjen mer makt. Sverigedemokraterna vill ge den enskilda familjen mer valmöjligheter vad gäller form av barnomsorg genom att avskaffa maxtaxan och istället tilldela familjen en summa pengar motsvarande kostnaden för den kommunala barnomsorgen. De kritiserar även uppdelningen i föräldraförsäkringen, att ett antal föräldradagar måste tas ut av den ena föräldern, då de menar att denna utgör en ”allvarlig inskränkning av familjernas valfrihet och självbestämmanderätt” (Sverigedemokraternas handlingsprogram). Detta skulle å ena sidan kunna tolkas som uttryck för ett ideologiskt ställningstagande i liberal anda där värnandet om den enskilda individens och familjens rätt till valmöjligheter ligger som grund. Å andra sidan, kan förslag om ökade valmöjligheter till familjen inom dessa områden leda till att kvinnor tar ett större ansvar för hem och familj. I ljuset av Sverigedemokraternas kritik av förändrade relationer mellan könen, kan det tolkas som att partiet genom dessa förslag önskar stimulera en återgång till mer traditionella genuspraktiker.

I Sd-kurirens artikel ”Förstagångsväljare - titta hit!” analyserar och kritiserar Anna Hagwall den ekonomiska situationen, dess orsaker och efterföljder.

En aspekt är att de höga skatterna har en direkt koppling till massinvandringen och följaktligen arbetslösheten. Att försörja hundratusentals nyligen hitkomna invånare kräver ännu mer resurser, högre skatter på arbete, energi, drivmedel, konsumtion, fastigheter mm. [...] Med de kostnader man i dag har kan inte en familj klara sig på en inkomst, följaktligen jagades kvinnorna ut i arbetslivet, in i den offentliga sektorn och deras barn är det ingen som tar hand om. (Sd-kuriren, inrikes, Anna Hagwall 060912)

I denna artikel framställs massinvandringen som en orsak till en svår ekonomisk situation, vilken i sin tur framställs som orsaken till att kvinnor ofrivilligt har gått ut i arbetslivet. Kontentan av detta är att kvinnornas barn blir lidande. Som vi tolkar det, menar Hagwall att dagens invandringspolitik leder till förändrade levnadsvillkor vad gäller familj och arbete och därmed en försämrade situation för svenska kvinnor och barn. Vidare antyder resonemanget om att tvingas arbeta av ekonomiska skäl att kvinnorna egentligen skulle vilja stanna i hemmen. Hagwall verkar tycka att en familj borde kunna klara sig på en inkomst. Ifall kvinnan inte ska behöva arbeta, måste följaktligen mannen göra det. Enligt vår uppfattning, understöder detta en komplementär syn på mäns och kvinnors uppgifter där män konstrueras som yrkesarbetande och kvinnor som ansvariga för hem och familj.

Sammanfattningsvis formar både Sverigedemokraternas syn på kvinnor och män, politiska förslag på området och ovanstående artikel en diskurs om att det finns naturliga skillnader mellan kvinnor och män, vilka medför att kvinnors uppgifter till stor del finns inom den privata sfären av hem och familj medan mannens uppgifter främst finns i arbetslivet. Sverigedemokraternas budskap kan således ses som ett exempel på en essentialiserande diskurs, liknande den vi beskriver i teorin, som definierar män och kvinnor utifrån uppfattningar om biologisk skillnad. Denna diskurs får konsekvenser i form av en politik som syftar till att främja skillnader mellan kvinnor och män och deras villkor.

3.1.2 Äktenskap och sexualitet

I Sverigedemokraternas handlingsprogram fastslås att ”äktenskapet ska vara förbehållet par bestående av man och kvinna.” (Sverigedemokraternas handlingsprogram). Äktenskapet beskrivs som en viktig faktor för människors och samhällets välbefinnande och som en av de mest stabiliserande och trygghetsskapande faktorerna för både barn och vuxna. Partiet ser negativt på ”Sveriges höga skilsmässotal” och anser att samhället i högre grad bör arbeta för att minska detta. Detta kan, enligt Sverigedemokraterna, göras genom att lyfta fram betydelsen av ansvarsfulla relationer exempelvis i skolornas sex- och samlevnadsundervisning och genom att erbjuda kostnadsfri familjerådgivning (Sverigedemokraternas handlingsprogram).

Begreppet ansvarsfulla relationer används som rubrik för en del av handlingsprogrammet. I detta avsnitt framgår att Sverigedemokraterna likställer den ansvarsfulla relationen med den mellan en man och en kvinna: ”Ansvarsfulla relationer mellan män och kvinnor är en viktig faktor för människors och samhällets välbefinnande.” (Sverigedemokraternas handlingsprogram). Inga andra relationskonstellationer benämns ansvarsfulla relationer. Registrerat partnerskap nämns överhuvudtaget inte under denna rubrik. Vi vill här påminna om Tiina Rosenbergs resonemang om heteronormativitet, enkelt uttryckt antagandet att alla är heterosexuella och att det naturliga sättet att leva är heterosexuellt. En av heteronormativitetens bärande principer är uteslutandet av avvikelser i normen genom uppdelning i vi och dem (Rosenberg 2002: 100ff). Genom att likhetstecken sätts mellan den ansvarsfulla relationen och den heterosexuella relationen, tolkar vi det som att Sverigedemokraterna gör den heterosexuella relationen till norm. Vidare genom att inte nämna några andra relationer så utesluts dessa ur normen i detta stycke.

I artikeln ”Falska och äkta fördomar”, finns ett än tydligare exempel på uteslutningen av avvikelser från den heterosexuella normen. Här benämns homosexuella uttryckligen som avvikande. Artikeln tar upp Glerups bok *Punkt SO* som kritiserats av RFSL för att använda beteckningen sexuellt avvikande om icke-heterosexuella. Artikelförfattaren uttrycker emellertid förståelse för detta val av beteckning med följande formulering:

Men har inte de homosexuella själva bidragit till benämningen avvikande när män i Pride-festivaler dansar omkring på gatorna i underkläder? (Sd-kuriren, inrikes, Rose-Marie Tofte 060114).

I detta citat implicerar Tofte att det beteende hon beskriver inte är ett normalt beteende för män och riktar förtäckt kritik mot detta beteende. Således gör hon en uppdelning i vi, det vill säga människor som beter sig normalt efter hennes mått, och dem, det vill säga människor som beter sig avvikande enligt henne.

Sverigedemokraterna är starkt kritiska mot förslaget om ett könsneutralt äktenskap, det vill säga att samkönade par skulle ha samma rätt att ingå äktenskap som olikkönade par. Enligt Sd-kuriren stöder Sverigedemokraterna aktionsgruppen Bevara äktenskapet och deras upprop. I uppropet, publicerat den 22 februari år 2006, kräver aktionsgruppen att äktenskapet reserveras för relationen mellan man och kvinna och att varje förslag att kalla samkönade relationer för äktenskap avvisas av Sveriges riksdag och regering.

Ett flertal artiklar publicerade i Sd-kuriren ger uttryck för en liknande hållning. I artikeln ”Sverigedemokraterna fördömer förslaget om könsneutral äktenskapsbalk” tar exempelvis Björn Söder, Sverigedemokraternas partisekreterare, explicit ställning gentemot förslaget om könsneutralt äktenskap.

Förslaget underminerar familjebegreppet och banar väg för nya vansinnesreformer, då exakt samma argument som nu används för att legitimera homoäktenskap också kan användas för att legitimera tex månggifte. Genom att frånta Svenska kyrkan den automatiska vigselrätten tar man dessutom ytterligare ett steg mot att helt jämställa den svenska kyrkan med vilken sekt – eller trossamfund som helst. Vi kommer att bekämpa det här förslaget med all kraft i kyrkomötet och skulle det bli verklighet kommer vi, vid ett eventuellt riksdagsinträde under nästa mandatperiod, verka för att det rivs upp (Sd-kuriren, inrikes, redaktion, 070321).

Vi urskiljer två huvudargument mot förslaget i detta uttalande. För det första menar Söder att ett könsneutralt äktenskap skulle hota kärnfamiljens roll i samhället då det öppnar upp för andra familjekonstellationer än den som bygger på relationen mellan en kvinna och en man. För det andra hävdar Söder att förslaget skulle vara första steget mot andra sorters icke-acceptabla samlevnadsformer enligt en odefinierad allmän norm. Enligt vår uppfattning kan Söder på detta sätt sägas sprida moralpanik i syfte att få stöd för sitt förkastande av förslaget.

Andra artiklar antyder att Sverigedemokraternas ställningstagande delas av olika religiösa samfund och en stor del av befolkningen i både Europa och i USA. I ”Religiösa ledare inleder upprop mot homoäktenskap” citerar Sd-kurirens redaktion representanter för en rad religiösa samfund ”i stort sett samtliga svenska protestantiska samfund, katolska kyrkan, ortodoxa kyrkan, judiska församlingar och Svenska islamiska förbundet” (Sd-kuriren, inrikes, redaktion, 060223). I det citat som Sd-kuriren har valt att lyfta fram enas de religiösa ledarna kring att alla former av mänsklig samlevnad inte ska kallas äktenskap. De åberopar FN:s deklaration som säger att ”familjen, byggd på äktenskapet mellan man och

kvinna, 'är den naturliga och grundläggande enheten i samhället och äger rätt till skydd från samhället och staten'." (Sd-kuriren, inrikes, redaktion, 060223).

Artiklarna "Starkt motstånd mot homoäktenskap inom EU" (Sd-kuriren, utrikes, redaktion, 061223) och "Starkt motstånd mot homosexuella äktenskap i USA" (Sd-kuriren, utrikes, redaktion, 061112) redovisar statistik kring invånarnas inställning till homosexuella äktenskap. Kontentan av artiklarna är att endast en minoritet av EU:s medborgare och USA:s delstater säger ja till förslaget att tillåta homosexuella äktenskap.

Vi uppfattar det som att Sverigedemokraterna genom dessa slags artiklar vill ge bilden av att deras uppfattning i frågan har ett starkt stöd i en mångfald av människor och grupper likväl som i en av FN:s deklARATIONER, en internationellt erkänd regim. Genom att åberopa denna mångfald legitimerar Sverigedemokraterna sin hållning och ger bilden av att den är den allmänna uppfattningen. Värt att notera är att det Svenska islamiska förbundets åsikter i frågan framställs som lik Sverigedemokraternas i ovannämnda artikel om de religiösa ledarnas upprop. Att det Svenska islamiska förbundets ställningstagande räknas med bidrar till intrycket av en bred opposition mot könsneutrala äktenskap likväl som stöd för definitionen av äktenskapet som föreningen mellan en man och en kvinna.

I andra artiklar konstrueras dock invandrare och speciellt muslimer som ett hot mot den heterosexuella tvåsamheten. I "Polygamin på frammarsch i den muslimska världen" kopplas muslimer samman med praktik av polygami eller månggifte.

Sedan Sovjetunionens fall har polygami, eller månggifte som det också kallas, blivit allt vanligare i det övervägande muslimska Tadzjikistan, rapporterar tidskriften Tempus nr 46. Idag praktiseras polygami helt öppet, och i landets huvudstad Dusjanbe förekommer dessa äktenskap i "nästan alla bostadsområden" och "nästan alla känner någon som är polygam". Polygamin, som stöds av många imamer, är ett tydligt steg tillbaka i samhällsutvecklingen, och enligt professor Miriam Cooke vid Duke University är polygamin i själva verket på stark frammarsch i hela den muslimska världen. (Sd-kuriren, utrikes, redaktion, 061121)

Sverigedemokraterna lyfter fram landet Tadzjikistan och staden Dusjanbe som exempel på muslimska områden där polygami praktiseras i vid omfattning. Mot citatets slut framställs dessa områden som representativa för islam och den muslimska världen i stort. Genom att skriva att polygami stöds av många imamer antyder Sverigedemokraterna att det finns ett brett stöd för polygami inom muslimsk religion. Vidare åberopas forskaren Miriam Cooke i syfte att ge auktoritet åt påståendet om att polygami är på stark frammarsch i hela den muslimska världen. Slutligen fastslår Sd-kuriren att polygami är ett tydligt steg tillbaka i samhällsutvecklingen och gör därmed ett normativt ställningstagande vars grunder inte redovisas.

Här vill vi påminna om att Björn Söder, Sverigedemokraternas partisekreterare, i en tidigare citerad artikel använder månggifte som exempel på en av de "vansinnesreformer" som könsneutrala äktenskap skulle kunna bana väg för. Vi förstår därmed månggifte som negativt laddat i Sverigedemokraternas

diskurs. Sverigedemokraternas sammankoppling mellan muslimer och månggifte kan således förstås som ett bidrag till konstruktionen av en negativ representation av muslimsk social och kulturell praktik.

Artikeln ”Norsk polis till aktion mot proforma äktenskap” (Sd-kuriren, utrikes, Olav Helset, 061117) relateras invandrare, äktenskap och kriminalitet till varandra.

Den norska polisen genomförde under tisdagen flera tillslag mot bostäder utanför Oslo; totalt blev elva personer gripna och anklagade för att ha ingått proforma äktenskap. Ytterligare en person blev gripen i Sverige, rapporterar Aftenposten den 15 november. Polisen tror de aktuella personerna först skiljt sig i sitt ursprungsland, och att de sedan har ingått falska äktenskap med norska medborgare eller personer med uppehållstillstånd i Norge. Därefter har de anlänt till Norge som anhöriginvandrare, varefter de åter flyttat ihop med sin ursprungliga äkta hälft. (Sd-kuriren, utrikes, Olav Helset, 061117).

Artikeln beskriver hur invandrare har begått kriminella handlingar i och med att de har ingått falska äktenskap i syfte att anhöriginvandra. Som citatet visar antyds att invandrare har utnyttjat de rättigheter som äktenskapet ger i syfte att orättfärdigt ta sig in i Norge. Detta förstärker intrycket av invandrades moraliskt tvivelaktiga inställning och praktik vad gäller äktenskapet. Det kan också ses som ett inlägg i debatten om anhöriginvandring i stort, ett område där Sverigedemokraterna vill skärpa den svenska lagstiftningen: ”Vid prövning av uppehållstillstånd på anknytning till Sverige ska prövas om inte återförening lämpligen borde ske i hemlandet.” (Sverigedemokraternas handlingsprogram).

Som vi skriver i teoridelen spelar föreställningen om ’den Andre’ en central roll i processer av inkludering och exkludering inom objektivt definierade nationella gemenskaper. Vilken godtyckligt vald föreställning om kulturella eller etniska särdrag kan användas för att konstruera den Andre som främmande för och/eller som ett hot mot det egna kollektivet. Till exempel kan vissa former av genus- och familjrelationer konstrueras som givna inom den egna kulturen och användas som avskiljare mellan ’vi’ och ’dem’ (Yuval-Davis 2006: 23, 46ff). Enligt vår uppfattning, framställer Sverigedemokraterna det traditionella äktenskapet i form av föreningen mellan en man och en kvinna som den givna samlevnadsformen inom den svenska nationella gemenskapen. Vidare förmedlar artiklarna om muslimskt månggifte och invandrades proforma äktenskap en bild av att annorlunda och moraliskt tvivelaktigare samlevnadsregler än de svenska praktiseras inom andra kulturella gemenskaper. Månggifte kan till och med sägas framställas som ett hot då det tas som exempel på en vansinnesreform som könsneutrala äktenskap skulle kunna leda till. På så sätt konstruerar Sverigedemokraterna en skillnad mellan svenskar och invandrare, här speciellt muslimer, där svenskarna utgör ’de Första’ och invandrarna ’de Andra’.

Intressant nog gör Sverigedemokraterna även en skillnad inom det svenska kollektivet, mellan heterosexuella och homo-, bisexuella och transpersoner (förkortas hbt). Med en logik liknande den som används angående invandrare görs också hbt-gruppen till ’de Andra’ i Sverigedemokraternas diskurs. Dels görs äktenskapet till en överordnad norm för samlevnad dels utestängs hbt-personer

från äktenskapet. Slutligen vill vi lyfta fram hur Sverigedemokraterna använder sig av inkludering och exkludering inkonsekvent i tre av de ovannämnda artiklarna som kritiserar könsneutrala äktenskap. Dels inkluderas det Svenska islamiska förbundet i en artikel vilket ger oss intrycket att Sverigedemokraterna vill förmedla en bild av en bred koalition. Dels exkluderas muslimer genom att sammankopplas med månggifte, en sed som används som avskräckande exempel i Söders uttalande om konsekvenser av införandet av ett könsneutralt äktenskap. En kulturell praktik associerad med muslimer framstår som ett väntande hot som kan inträffa ifall vi öppnar upp för en förändring av våra för Söder givna svenska levnadssätt vad gäller äktenskap och sexualitet.

3.1.3 Barnafödande, abort och adoption

Vid ett flertal tillfällen uppmanar Sverigedemokraterna till ett ökat barnafödande i sitt handlingsprogram. En liknande uppmaning är vanligt förekommande inom olika nationalistiska projekt. Till exempel inom den tidigare nämnda diskursen som Yuval-Davis tar upp och benämner ”people as power” uppmanas nationens medlemmar till att föda fler barn då det anses ligga i det nationella intresset reproducera den egna nationens befolkning (Yuval-Davis 2006: 22). Detta motiv återfinns vi även inom Sverigedemokraternas diskurs. De ser den mänskliga fortplantningen som en grund för nationens fortlevnad och befolkningens förmåga att klara sig utan yttre stöd till exempel i form av arbetskraftsinvandring (Sverigedemokraternas princip- och handlingsprogram). Önskan om ökad nativitet i den svenska befolkningen ligger i grunden för ett flertal politiska förslag som partiet för fram, varav några framkommer i citatet nedan.

Sverigedemokraternas målsättning är att kunna öka landets låga nativitetstal [...] Föräldraförsäkringen och andra ekonomiska incitament är dock bara en faktor i strävandet efter att höja det svenska födelseantalet. För att komma till rätta med problemet krävs sannolikt ett helhetsgrepp i syfte att öka barnvänligheten och medborgarnas allmänna trygghetskänsla (Sverigedemokraternas handlingsprogram).

Sverigedemokraterna vill hålla ersättningsnivåerna inom föräldraförsäkringen på en skälig nivå så att par inte avskräcks från att skaffa barn, göra det möjligt för föräldrar med statliga studielån att få avskrivning på dessa för den tid efter avslutade studier som de är hemma med små barn och ge mer resurser för bekämpandet av ofrivillig barnlöshet (Sverigedemokraternas handlingsprogram). Vidare menar partiet att viljan till att skaffa barn är starkt sammankopplad till den allmänna trygghetskänslan i samhället. För att öka tryggheten och därmed barnafödandet måste ekonomiska, fysiska och sociala förändringar genomföras. Till exempel står det i handlingsprogrammet att: ”den eskalerande brottsligheten och motsättningarna som uppstått mycket på grund av den mångkulturella samhällsutvecklingen måste bekämpas” (Sverigedemokraternas handlingsprogram). Dessutom vill partiet arbeta för att uppgradera familjelivets positiva värden, till exempel genom att framhäva dessa inom samhällsdebatten

och skolundervisningen. I detta stycke uttrycks inte exakt vilka som är familjelivets positiva värden men eftersom den övriga texten framhåller den stabilitet och trygghetskänsla som finns inom kärnfamiljen och äktenskapet är det tänkbart att det är dessa värden som åsyftas. Slutligen vill vi påpeka att Sverigedemokratern för fram ett förbehåll vad gäller barnafödande. De motsätter sig lesbisk inseminationsrätt och vill, enligt Sverigedemokraternas partisekreterare Björn Söder, verka för att beslutet rivs upp vid ett eventuellt riksdagsinträde (Sverigedemokraternas handlingsprogram; Sd-kuriren, inrikes, redaktion, 070321).

Sverigedemokraterna skriver att de ser mycket negativt på landets höga aborttal. De vill därför skärpa abortlagen, genom att verka för att aborter efter tolfte havandeskapsveckan förbjuds, såvida medicinska eller andra tungt vägande skäl för abort ej föreligger (Sverigedemokraternas handlingsprogram). Kampen för reproduktiva rättigheter, inom vilka abort brukar räknas in, har utgjort en central del i den feministiska rörelsen. Inom nationalistiska projekt konstruerade kring en uppfattning om delat blod/delade gener har diskussionen om kvinnors reproduktiva rättigheter ofta knutits till dem som medlemmar av olika nationella kollektiv. Nationalistiska rörelser på olika håll i världen har strävat efter att i befolkningssyfte begränsa antalet aborter (Yuval-Davis 2006: 22, 29f, Mayer 2000: 8). Inom olika områden i Sverigedemokraternas handlingsprogram tycker vi oss kunna urskilja en sammankoppling mellan abort och befolkningspolitik. Formuleringen i partiets handlingsprogram ”varje abort innebär en förlust för samhället [...]” läst mot bakgrund av andra formuleringar som ”den mänskliga fortplantningen, vilken överallt utgör grunden för respektive nations fortlevnad” och ”höja det *svenska* [vår kursivering] födelsetalet” kan tydas som att ett högt svenskt aborttal går emot Sverigedemokraternas befolkningspolitiska strävan.

Sverigedemokraterna ville tidigare att all utomeuropeisk adoption skulle förbjudas. I partiprogrammet från år 1999 skrivs att adoption av barn med ursprung utanför Europa inte ska vara möjlig (Larsson & Ekman 2001: 251). Idag formulerar sig partiet dock på följande sätt:

I egenskap av nationalister inser Sverigedemokraterna den enorma betydelse som starka rötter och en trygg identitet har för varje barns utveckling. Sverigedemokraternas grundläggande inställning är att varje barn så långt det är möjligt ska få växa upp med sitt eget folk i sitt eget land. Då detta tyvärr inte alltid är möjligt skall viss utländsk adoption kunna tillåtas. I dessa fall måste dock stor hänsyn tas till den rotlöshet och de identifikationsproblem som dessa barn ofta drabbas av (Sverigedemokraternas handlingsprogram).

I citatet används *viss utländsk* adoption istället för adoption av barn *med ursprung utanför Europa*. Denna ändring kan tolkas på olika sätt. Vi ser två tolkningsmöjligheter. Den ena är att budskapet är exakt detsamma som innan, men att formuleringen har förändrats i syfte att bli mera rumsrent. Den andra möjligheten är att Sverigedemokraterna öppnar upp för utländsk adoption, även utomeuropeisk, men i mycket begränsad omfattning. Oavsett vad partiet exakt avser här innebär deras politiska förslag att dessa adoptionsprocesser konkret skulle försvåras. I handlingsprogrammet från år 2005 skriver partiet att de vill

slopa det statliga adoptionsstödet vid utländska adoptioner (Sverigedemokraternas handlingsprogram).

Citatet demonstrerar även hur Sverigedemokraterna använder sig av ett ”nationalistiskt barnperspektiv” som argument för sin hållning. Den nationalistiska principen, principen en stat, en nation, är grundläggande för Sverigedemokraternas politik. Den inkluderar en tro på behovet av en gemensam identitet, som enligt dem är beroende av etnisk och kulturell likhet bland befolkningen. Sverigedemokraternas idealsamhälle är befolkningsmässigt homogent och de skriver att ”kränkningar av den nationalistiska principen ger upphov till instabilitet och konflikter” (Sverigedemokraternas principprogram). Sverigedemokraterna verkar mena att ett barn, adopterat från en plats utanför vad Sverigedemokraterna ser som svenskt kulturellt närområde, aldrig kommer kunna dela identiteten hos befolkningen i Sverige. De hävdar därför att det är barnets bästa att stanna i sitt eget land genom att hänvisa till nationalismen. Detta argument anser vi ligger nära en pseudobiologisk idé, där den kulturella identiteten essentialiseras och framställs som statisk. Idén om kulturer som naturliga och statiska enheter har, som vi nämnt i teorikapitlet, kommit att legitimera rasismens mekanism för utestängning från samhällssystemet lika effektivt som doktrinen om skilda raser (Jonsson 2004: 53f) . I sin inställning till utländsk adoption kan Sverigedemokraterna, enligt vår uppfattning, därför sägas tänga en rasistisk diskurs.

Slutligen kritiserar Sverigedemokraterna återigen hbt-personers rättigheter. De vill förbjuda samkönade par att adoptera, vilket de motiverar genom ett kompletteringsstänkande kring kvinnors och mäns funktioner i familjen (Sverigedemokraternas handlingsprogram).

3.2 Andra kulturer och jämställdhet

Sverigedemokraterna framställer invandrares kulturer som ojämsställda. Det mångkulturella samhället innebär därför, enligt partiet, negativa konsekvenser för kvinnor i Sverige. I stycket ”Patriarkala invandrare” analyseras Sverigedemokraternas mer allmänna diskurs kring invandrare och kvinnoyn. I underkapitlet ”Främlingen och sexuellt våld”, analyseras vad Sverigedemokraterna skildrar som invandringens yttersta konsekvens för nationens kvinnor, våldtäkter begångna av invandrade män.

3.2.1 Patriarkala invandrare

I Sverigedemokraternas diskurs ges en negativ bild av andra kulturers, och då främst muslimers, kvinnoyn. Denna negativa kvinnoyn konstrueras även som främmande för svensk kultur och som ett bevis på att de båda kulturerna inte kan interageras. Ur de artiklar vi har läst är det tre teman som återkommer:

invandrares kultur som allmänt kvinnofientlig, invandrarflickor som offer för sin egen kultur och användandet av slöjan.

I Sd-kurirens artikel "Oacceptabel tolerans!" skrivs apropå ett reportage i SVT:s Uppdrag granskning om "extrema muslimer" i Malmö:

Ovan nämnda reportage vittnade nämligen, med många skrämmande exempel, om en syn på människor vars praktiska utövning borde vara otänkbar i Sverige då muslimer som intervjuades i reportagen hade en kvinnosyn och toleransnivå mot oliktankande som osade medeltidens mörkaste perioder (Sd-kuriren, inrikes, Sten Andersson, 060426).

Andersson liknar dessa muslimers kvinnosyn med den under den "mörka medeltiden", en liknelse som ger känslan av att muslimerna ligger långt efter svenskarna vad gäller jämställdhet. Längre ner i artikeln använder Andersson detta som ett argument för att ifrågasätta att Sverige ger asyl och ekonomiska anslag till muslimer med dessa åsikter. Andersson antyder slutligen att problemet är vittomfattande och har funnits under lång tid, genom att hänvisa till sitt långa politiska engagemang i frågan: "De som anser mig som tidigare riksdagsledamot medskyldig till dagens situation hänvisas till bland annat mina riksdagsmotioner och riksdagens debattprotokoll mellan 1985 till 2002" (Sd-kuriren, inrikes, Sten Andersson, 060426). I våra ögon antyder Andersson på så sätt att de kvinnofientliga åsikter som yttrades av "extrema muslimer" i programmet endast är toppen på ett isberg.

För att understödja att invandrare har en patriarkal kultur framställs invandrarflickor och kvinnor vid upprepade tillfällen som offer för sin egen kultur. I artikeln "Falska och äkta fördomar" ges en bild av att invandrarflickor drabbas av repressalier från sina anhöriga då de försöker ta del av den svenska jämställda kulturen. Artikeln beskriver hur diskrimineringsombudsmannen Ann-Christin Hartmann har kritiserat Natur och kulturs bok *Puls Samhällskunskap* för att vara fylld av fördomar om invandrare och flyktingar. Artikelförfattaren Ros-Marie Tofte avfärdar DO:s kritik och menar att det inte är fördomar utan verklighet:

I Natur och kulturs bok "Puls Samhällskunskap" står följande: "I många invandrargrupper är fadern familjens överhuvud. Söner anses 'mer värda' än modern och döttrarna. Pojkar tillåts ha sex före äktenskapet. Det får däremot inte flickor, då skadas familjens heder. En invandrarflicka kan stötas ut ur familjegemenskapen om hon har svenska kompisar och förälskar sig i en svensk kille." Inte heller detta är en fördom. Det är verklighet för många invandrarflickor som svenska skattebetalare lägger ut miljon efter miljon för att hjälpa till ett skyddat boende. (Sd-kuriren, inrikes, 060114)

Vi vill understryka att invandrares patriarkala kultur framställs som problem inte bara för de utsatta flickorna utan även för svenskarna, på grund av den höga kostnad det medför för svenska skattebetalare. Den höga samhällskostnaden påpekas även i artikeln "Fortsatt hedersrelaterat våld trots insatser", i vilken Sd-kuriren rapporterar att 180 miljoner kronor har avsatts för insatser mot våld av detta slag (Sd-kuriren, inrikes, redaktion, 060611).

Offerbilden går igen då Sverigedemokraterna skriver om tvångsgifte, något partiet menar är vanligt förekommande inom vissa invandrargrupper och vill motarbeta och bestraffa i högre grad än idag (Sverigedemokraternas handlingsprogram). I en av Sd-kurirens utrikesartiklar påstås att ”2000 flickor av utländsk härkomst, bosatta i Norge, har blivit bortgifta mot sin vilja under de två senaste åren.” (Sd-kuriren, utrikes, redaktion, 060916).

I Sd-kurirens artikel ”Kritiserar islams kvinnosyn – hotas av muslimer” lyfts en bangladeshisk kvinnas kritik mot kvinnosynen inom islam fram.

I december 2001 publicerade Shireen Sultana från Bangladesh en bok som kritiserar islams kvinnosyn. Efter hot tvingades hon dock lämna sitt hemland och bege sig till Sverige. I dag bor hon i Borlänge, där hon nu hotas av muslimer, uppger Dala-Demokraten den 17 augusti. [...] –Målet är att kvinnor och män ska behandlas lika. Idag i Bangladesh är kvinnorna mindre värda [...], berättar Sultana för Dala-Demokraten (Sd-kuriren, inrikes, redaktion, 060820)

I artikeln ges återigen bilden av en invandrad kvinna som hotas på grund av muslimers inställning i kvinnofrågor. Muslimer framställs här som representanter för den negativa kvinnosynen medan Sultana framställs som en representant för en annan kvinnosyn. Läsaren får därmed intrycket av att det är en skillnad mellan Sultana och övrig bangladeshisk och muslimsk kultur på grund av de åsikter hon uttrycker. På så sätt undkommer artikelförfattaren behovet av att, med Sultanas åsikter som exempel, nyansera den statiska bilden av muslimers kvinnosyn. Istället bidrar artikeln till konstruktionen av en förtryckande kvinnosyn inom islam, vilket vi också förstår som artikeln huvudsakliga syfte.

Slöjan framstår i Sverigedemokraternas diskurs som en symbol för muslimsk kultur. Partiet framhäver gärna att en majoritet av svenskarna är emot bruket av slöja och framställer den som en tradition främmande för den svenska kulturen. I artikeln ”En klar majoritet av svenskarna är emot religiös huvudbonad” relateras svenskars negativa inställning till slöjan till svenskars åsikter om att islam inte är förenlig med västvärlden (Sd-kuriren, inrikes, redaktion, 060309). Den beslöjade eller obeslöjade kvinnan, kan enligt vår uppfattning, i denna diskurs förstås som det Nira Yuval-Davis kallar en symbolisk gränsvakt (Yuval-Davis 2006: 23). Detta eftersom kvinnans val att täcka sitt hår eller inte används för att dra en gräns mellan den muslimska och den svenska kulturen.

Sverigedemokraterna påskiner vidare konsekvenser av tillåtandet av slöjan, exempelvis i artikeln ”Även Norrköpings lokale imam kräver särbehandling för muslimer”.

Yosuf Abdel Ghani meddelar i Folkbladet den 29 april att han ställer sig bakom kravet att införa särskilda lagar för muslimer. För Ghani handlar det om att muslimerna ”vill ha mer inflytande i samhället”. Ghani kräver bland annat att kvinnor ha heltäckande kläder och täckt huvud. På frågan om det finns stöd för dessa krav bland Sveriges muslimer, svarar han: ”De flesta står bakom det här. Jag tror inte någon muslimsk familj vill kompromissa om det här.” (Sd-kuriren, inrikes, redaktion, 060430)

Artikeln ger för det första intrycket av att det stora flertalet av Sveriges muslimer vill att kvinnor ska använda slöja. För det andra implicerar artikeln att muslimers större inflytande i samhället därför skulle innebära krav på ett mer utbrett bruk av täckande kläder och slöja för kvinnor. I en annan artikel går Sverigedemokraterna så långt som att placera slöjan i samma kategori som det, enligt partiet, stora problemet med utländska våldtäktsmän (Sd-kuriren, inrikes, Andreas Ekström, 060528). Sammantaget ger Sverigedemokraterna bilden av att motståndet mot slöjan är befogat, då med tillåtandet av slöjan följer att den muslimska kvinnoensynens negativa konsekvenser kommer att slå igenom i Sverige.

3.2.2 Främlingen och sexuellt våld

Föreställningen om den manlige främlingen som våldtar nationens kvinnor existerar som en rasistisk stereotyp inom olika nationalistiska diskurser. Denna stereotyp är nära relaterad till en föreställning om att nationens kvinnor symboliserar eller förkroppsligar nationen. En attack på nationens kvinnliga medlemmar tolkas därmed som en attack på själva nationen, och det är nationens mäns uppgift att skydda kvinnorna (och i längden nationen) från främlingens övergrepp (Yuval-Davis 2006: 51).

Enligt Sverigedemokraterna är kvinnofriden mer hotad nu än på många år. De skriver i handlingsprogrammet att antalet våldtäkter, inklusive gruppvåldtäkter, har ökat i antal (Sverigedemokraternas handlingsprogram). Dock vid en genomläsning av Sd-kurirens artiklar i ämnet framgår att de specifikt syftar på våldtäkter begångna av invandrare. Enligt Anders Dahlsbro på den antirasistiska tidskriften Expo används våldtäkter som propagandavapen av såväl Sverigedemokraterna som grupper från vit makt-miljön. Propagandan fokuserar dock inte på kvinnors utsatta situation utan istället renodlas synen på invandrare och vad grupperna uppfattar som samhällets moraliska förfall. Dahlsbro skriver:

I propagandan om våldtäkter och då framförallt gruppvåldtäkter uttalas följande retoriska ekvation: De flesta våldtäktsmän är invandrare och de flesta offren är svenska kvinnor. Slutsatsen blir följaktligen: Genom att stoppa invandringen minskar vi automatiskt antalet våldtäkter på svenska kvinnor. (Dahlsbro i Expo 2/2006: 23)

Som Dahlsbro skriver framställs våldtäktsmän som invandrade män i propagandan om våldtäkt. Detta stämmer väl överens med vårt artikelmaterial. I artikeln ”Invandrare sprider skräck och otrygghet i Oslo” kommer Sverigedemokraterna fram till att personer med icke-norsk etnisk bakgrund är överrepresenterade i våldtäktsstatistiken. De avslutar artikeln rapportera att 16 överfallsvåldtäkter och våldtäktsförsök har inträffat det senaste året i Oslo och slår fast att ”[t]re män är misstänkta för fyra av överfallen, och dem har en sak gemensamt: gärningsmännen är av utländsk härkomst. (Sd-kuriren, utrikes, Olav Helset, 070227). Av alla artiklar vi har gått igenom som berör våldtäkt omskrivs endast en ” etniskt svensk” våldtäktsman, den mycket uppmärksammade Hagamannen. I artikeln nämns dock Hagamannen som en av tre män som är

jagade för sexbrott. Den andre mannen beskrivs som ”mörkhyad med afrikanskt utseende” och den tredje mannen beskrivs vara av ”utomnordisk härkomst” (Sd-kuriren, inrikes, redaktion, 060119).

Som citaten ovan visar skriver Sd-kuriren gärna ut den misstänktes härkomst och/eller beskriver dennes utseende då de rapporterar om våldtäkt. Ett tydligt exempel på benämning av härkomst finns i artikeln ”Två män dömda för grov våldtäkt i Helsingborg”.

23-årig X [vi har uteslutit mannens namn av etiska skäl], invandrad från Iran i juli 1986 och innehavare av ett svenskt medborgarskap sedan den 5 september 1991, döms för grov våldtäkt, misshandel, övergrepp i rättsak och narkotikabrott till fyra års fängelse. (Sd-kuriren, inrikes, redaktion, 060519)

Detta citat innehåller mycket detaljerad information och artikelförfattaren verkar vilja ge ett intryck av saklighet. Informationen resulterar dock i en sammankoppling mellan mannens härkomst från Iran, hans tid i Sverige och som svensk medborgare och hans brott. Vi ser två möjliga syften med detta; antingen vill artikelförfattaren påpeka att mannen fått sitt medborgarskap för snabbt innan han har integrerats i den svenska jämställdheten eller att ”ränderna aldrig går ur”, det vill säga att mannen trots lång tid i Sverige inte har tillägnat sig den svenska kvinnosynen och därför begår dessa brott.

Andra artiklar där en förövares utseende beskrivs har mer karaktären av skrämselfpropaganda, vilket citatet ur följande artikel ”Uppmärksammade överfallsvåldtäkter” är ett exempel på.

När kvinnan böjer sig ner för att plocka upp denna [en tändare vår anm.], blir hon omkullsparkad av männen. En av männen, som enligt uppgift har ljust snaggat hår, blå ögon och pratar Rinkebysvenska, håller fast kvinnan medan den andra mannen, enligt uppgift afrikan med bred näsa, stora läppar och gula tänder, våldtar kvinnan. Den afrikanske mannen smittade dessutom kvinnan med klamydia. (Sd-kuriren, inrikes, redaktion, 061108).

Ur citatet framgår att våldtäktsmannen har afrikansk härkomst. Enligt vår uppfattning, ges vidare en demoniserande bild av denna människa genom den explicita och starkt negativt färgade personteckningen, till exempel ordvalet ”gula tänder”. Genom att skriva att mannen smittade kvinnan med klamydia ges dessutom intrycket av att mannen är oren och har befläckt kvinnan med sin sjukdom. Här konstrueras ”afrikanen” både som främmande och som skrämmande, den Andre som hotar kvinnorna i Sverige.

Sverigedemokraterna framställer sig som sanningssägare vad gäller våldtäkter (Sverigedemokraternas handlingsprogram), och kritiserar gärna media för att inte förmedla hela ”sanningen”. I följande artikel riktas kritik mot Sydsvenska Dagbladet.

Natten mellan den 18 och 19 mars utsattes två kvinnor för en gruppvåldtäkt i Malmö. De fyra gärningsmännen, vilka är i 16 till 19-årsåldern, häktades på tisdagen av Malmö tingsrätt, rapporterar Sydsvenska Dagbladet den 28 mars. [---] Vad som dock inte framgår i Sydsvenska

Dagbladet är att två av gärningsmännen är irakiska medborgare och att två av dem har rötter i det forna Jugoslavien. (Sd-kuriren, inrikes, redaktion, 060328).

Det Sverigedemokraterna hävdar att media förtiger är våldtäktsmännens ”invandrarbakgrund”, som i ovanstående artikel att de kommer från Irak och det forna Jugoslavien. Dahlsbro menar att de etablerade medierna uppfattas som en viktig del i bygget av och försvaret för det mångkulturella samhället som Sverigedemokraterna med flera är emot (Dahlsbro i Expo 2/2006: 25). Orsaken till våldtäkterna står, enligt Sverigedemokraterna, att finna i invandrades mäns ”nedlåtande kvinnoosyn när det gäller svenska kvinnor”. (Sd-kuriren, inrikes, redaktion, 060517). Ytterst förklaras detta med det mångkulturella samhället som har fört in de främmande männen och deras kvinnoosyn i Sverige. Således konstrueras kvinnor i Sverige som offer och utländska män som främmande förövare, en bild som används i rättfärdigandet av Sverigedemokraternas nationalistiska politik. Konsekvensen av detta resonemang blir också att mäns våld mot kvinnor förläggs utanför ”svensk” manlighet och den ”svenska” kulturen, vilket gör att Sverigedemokraterna undkommer behovet att diskutera jämställdhetsproblem inom vad de ser som den egna gruppen.

4 Avslutning

Det som främst slagit oss under arbetets gång är Sverigedemokraternas konstruktion av ett Vi. Det primära subjektet i gruppen Vi utgörs i partiets diskurs av en etnisk svensk (eller i vissa fall nordisk) heterosexuell man. Denne man nämns i princip aldrig i Sverigedemokraternas texter, ändå är han den mot vilken andra individer och grupper definieras. På så sätt konstrueras han som den icke ifrågasättbara normen. Med Hagamannen som enda undantag, är han aldrig definierad som avvikande från gruppen Vi och befinner sig i den mest privilegierade positionen i de behandlade texterna. Andra individer och grupper ställs vid sidan om och/eller under detta subjekt. På så sätt konstruerar Sverigedemokraterna ojämlika maktförhållanden där skilda ramar sätts för olika individers och gruppers möjligheter och begränsningar.

Den nationalistiska principens grundtanke om den etniskt homogena befolkningen ligger som bas för en inkludering av individer och grupper vilka Sverigedemokraterna förstår som svenska, likväl som en exkludering av individer och grupper som partiet definierar som icke-svenska. Detta är framförallt tydligt i den analyserade diskursen om adoption och invandrade män och sexuellt våld. I diskursen om adoption används pseudobiologiska resonemang för att exkludera barn födda utanför Sverige från förmågan att känna samhörighet i det svenska samhället. Det sker också en konkret fysisk exklusion då Sverigedemokraterna vill försvåra dessa barns möjligheter att överhuvudtaget komma till Sverige. I diskursen om invandrade män och sexuellt våld exkluderas invandrade män från jämställdhet som fenomen och praktik. Detta används som ett argument för att utestänga invandrare i stort från det svenska samhället.

Många hbt-personer kan betraktas som ”etniskt svenska”. Ändå exkluderas även dessa människor från den Sd:s norm, de blir de Andra inom Vi:et. Detta sker för det första genom att de definieras som avvikande och för det andra genom att Sverigedemokraterna anser att deras rättigheter konkret bör vara annorlunda än heterosexuella personers rättigheter, exempelvis vad gäller samlevnad i kärleksrelationer och föräldraskap. En möjlig anledning till denna hållning finner vi i Sverigedemokraternas essentialistiska syn vad gäller den svenska nationen och de svenska levnadssätten. Avståndstagandet från hbt-individer kan botten i att dessa personers närvaro inom det ”etniskt svenska” ifrågasätter vad som är svensk praktik vad gäller familj och sexualitet. Logiken liknande ”ger vi dem lillfingret tar de hela handen” innebär att Sverigedemokraterna inte kan tillåta förändring. Detta då förändring urholkar den statiska bild av svenskhet som är grunden för hela deras politiska resonemang om bevarandet av de svenska värden samt deras kritiska hållning till det mångkulturella samhället.

Den svenska (eller i vissa fall nordiska) kvinnan inkluderas i Sverigedemokraternas Vi men tilldelas en annan och snävare roll än den svenske

mannen. Hennes uppgifter återfinns främst inom hemmets sfär som hustru och barnuppfostrare. Hon konstrueras också som den barnaföderska som kan höja det svenska nativitetstalet. Slutligen återfinns kvinnan i Sverige i rollen av ett offer, i behov av beskydd från det mångkulturella samhällets konsekvenser, och konstruktionen av kvinnans utsatta situation används som ett rättfärdigande för den invandringskritiska politiken.

Samspelet mellan genus, sexualitet och etnicitet är en viktig del i konstruktionen av Sverigedemokraternas nationalistiska budskap. Genom att sammankoppla föreställningar om invandrares kultur med föreställningar om homosexuella bygger de argument mot hbt-gruppens rättigheter såväl som mot det mångkulturella samhället, vilket framkommer i kapitlet om äktenskap. Genom att förstärka föreställningen om kvinnan som offer propagerar de för en negativ syn på invandrade män och i längden invandringen som helhet.

I vårt befintliga material finns kopplingar till den analytiska kategorin klass vid några tillfällen. Dels då Sverigedemokraterna framställer kvinnors inträde på arbetsmarknaden som ett tvång ytterst sprunget ur en ekonomisk samhällelig situation orsakad av massinvandringen. Dels då partiet påpekar den ekonomiska kostnaden för invandrares kvinnosyn, bland annat för skydd av invandrarflickor och insatser mot hedersrelaterat våld, vilket innebär att det mångkulturella samhället framställs som en ekonomisk förlust för svenskar.

Vid en snabb genomläsning av Sverigedemokraternas politiska texter kan läsaren inges intrycket av att det har skett förändringar och förbättringar sedan partiets mer uttalat främlingsfientliga period. Dock, de föreställningar och åsikter som de vill göra allmängiltiga är vid en närmare genomgång mycket likartat de budskap Sverigedemokraterna eller andra högerextrema partier har fört ut genom historien. Vikten av att granska detta parti och liknande partier för att tränga igenom det rumsrena höljet är den åsikt som har växt sig starkast hos oss under uppsatsarbetet. Detta i syfte att kunna motverka att dessa former av budskap får representation och genomslag i politiken.

Denna studie har en begränsad omfattning. Vi har av avgränsningsskäl fokuserat på samspelet mellan genus, sexualitet, etnicitet och nation, men anser att också samspelet mellan klass, etnicitet och nation borde behandlas angående Sverigedemokraterna, företrädesvis i vidare forskning. Vidare har vi gjort ett urval av ett mycket omfattande material. Andra materialområden som skulle kunna belysa de frågor som vi har lyft ytterligare är till exempel bloggar av ledande Sverigedemokrater och det invandringspolitiska programmet som planeras att antas helgen 19-20 maj 2007. Vi har inte kunnat analysera programmet eftersom uppsatsen skrevs innan denna helg. Slutligen tror vi att intervjuer med representanter för Sverigedemokraterna skulle vara mycket givande i syfte att konfrontera den ”rumsrena” retoriken.

5 Referenser

Källor

Sverigedemokraternas principprogram, antaget 2003 och ändrat 2005.
Sverigedemokraternas handlingsprogram, antaget mellan 2002 och 2005.

Inrikes artiklar från nättidningen Sd-kuriren (www.sdkuriren.se)

Andersson, Sten, ”Oacceptabel tolerans”, 060426.
Ekström, Andreas, ”Varannan svensk vill förbjuda slöja i skolan”, 060528.
Hagwall, Anna, ”Förstagångsväljare titta hit!”, 060912.
Tofte, Rose-Marie, ”Falska och äkta fördomar”, 060114.
Redaktion, ”En klar majoritet av svenskarna är emot religiös huvudbonad”, 060309.
Redaktion, ”Dömd för brutal överfallsvåldtäkt i Uppsala”, 060517.
Redaktion, ”Även Norrköpings lokale imam kräver särbehandling för muslimer”, 060430.
Redaktion, ”Fortsatt hedersrelaterat våld trots insatser”, 060611.
Redaktion, ”Gruppvåldtäkt i Malmö”, 060328.
Redaktion, ”Kritiserar islams kvinnoyn - hotas av muslimer”, 060820.
Redaktion, ”Religiösa ledare inleder upprop mot homoäktenskap”, 060223.
Redaktion, ”Sverigedemokraterna fördömer förslaget om könsneutral äktenskapsbalk”, 070321.
Redaktion, ”Tre män jagas för upprepade sexbrott”, 060119.
Redaktion, ”Två män dömda för grov våldtäkt i Helsingborg”, 060519.
Redaktion, ”Uppmärksammade överfallsvåldtäkter”, 061108.

Utrikes artiklar från nättidningen Sd-kuriren

Helset, Olav, ”Invandrare sprider skräck och otrygghet i Oslo”, 070227.
Helset, Olav, ”Norsk polis till aktion mot proforma äktenskap”, 061117.
Redaktion, ”Polygamin på frammarsch i den muslimska världen”, 061121.
Redaktion, ”Starkt motstånd mot homosexuella äktenskap i USA”, 061112.
Redaktion, ”Starkt motstånd mot homoäktenskap inom EU”, 061223.
Redaktion, ”Tusen invandrarflickor blir tvångsgifta i Norge varje år”, 060916.

Litteratur

- Bergström, Göran & Boréus, Kristina (2005). *Textens mening och makt*. Lund: Studentlitteratur.
- Dahlsbro, Anders (2006). "Våldtäkter som propagandavapen". *Expo* 2/2006, s. 23-25.
- Ekström von Essen, Ulla (2006). *Sverigedemokraterna i de svenska kommunerna 2002-2006*. Integrationsverkets rapport 2006.
- Engelbrekt, Kjell (2006). "Nationalism", s. 375-394 i Gustavsson, Jakob & Tallberg, Jonas (red.) (2006). *Internationella relationer*. Lund: Studentlitteratur.
- Gemzöe, Lena (2003). *Feminism*. Smedjebacken: Bilda Förlag.
- Hylland Eriksen, Thomas (1993) *Etnicitet och nationalism*. Falun, Nya Doxa.
- Jonsson, Stefan (2004), "Rasism och nyrasism i Sverige 1993-2003", s. 45-77 i Mattson, Katarina & Lindberg, Ingemar (red.) (2004). *Rasism i Europa-Kontinuitet och förändring*. Stockholm: Agora.
- Larsson, Stieg & Ekman, Mikael (2001). *Sverigedemokraterna – Den nationella rörelsen*. Stockholm: Ordfront förlag.
- Lipponen, Sami (2004). *Nationens sista försvarare*. Åbo: Åbo Akademis förlag
- Loomba, Ania (2006). *Kolonialism/Postkolonialism*. Stockholm: Tankekraft förlag.
- Mayer, Tamar (2000). *Gender Ironies of Nationalism*. London: Routledge.
- Reimers, Eva (2005), "En av vår tids martyrer". s. 141-159 i Reyes, Paulina de los & Martinsson, Lena (red). (2005). *Olikhetens paradigm*. Lund: Studentlitteratur.
- Stockholm: Bokförlaget Atlas.
- Reyes, Paulina de los & Mulinari, Diana (2005). *Intersektionalitet*. Malmö: Liber.
- Rosenberg, Tiina (2002). *Queerfeministisk agenda*. Stockholm: Atlas bokförlag.
- Sjöberg, Katarina (1999). *Mer än kalla fakta*. Lund: Studentlitteratur.
- Yuval-Davis, Nira (2006). *Gender & Nation*. London: SAGE Publications Ltd.
- Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.